

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՀԱՅՆ

ՀԱՄԱՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ
ՄԱՐՏ, 2009
ԹԻՎ 2 (25)

ԱՅՍ ՀԱՄԱՐՈՒՄ

Արցախի ուսանողական
կառույցներն ու նրանց
գործունեությունը

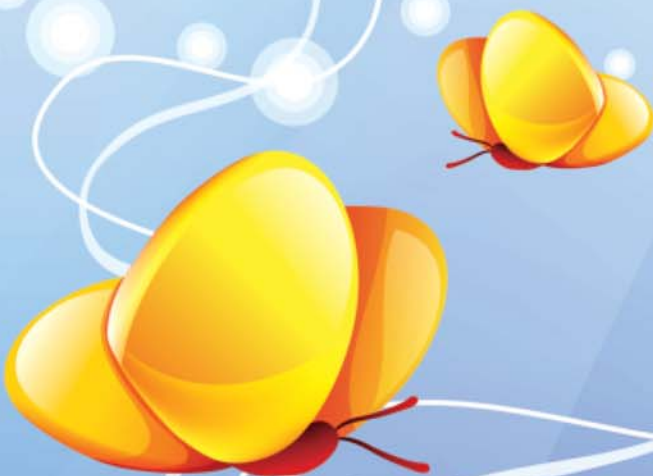

Մեր օրերի «Անառակ որդու
վերադարձը

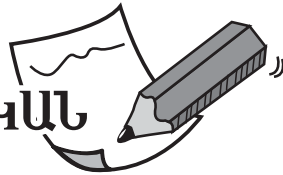

Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի
ազդեցությունը ուսանողների վրա

Շնորհավոր կանանց միասնախորհուրդ...

ԽՍՔԱԳՐԱԿԱՆ

Վերջ դրվեց բուհերում կոռուպցիայի դեմ պայքարին

Օ՛, մարդկային գթասրտություն, հեկեկա ողբաձայն, քանի որ հայոց աշխարհի քրիստոնյա երիտասարդները ոտնահարել են արժանիքները: Մանկության հուշերում պահպանվել են դեռ հին ու բարի ժամանակները, երբ մեր ժողովրդի «միջին խավի չիղփացած ներկայացուցիչները (որը նույնն է, թե ազնվության լույսի փշուրները նյութամոլության ճիրաններից մի կերպ փախցրած մարդիկ) նույնիսկ առօրյա գրույցներում որևէ մեկին որևէ մեղադրանք ներկայացնելիս բազմիցս աստվածավախորեն գոնե մտովի ստուգում էին, թե հիմնավոր է արդո՞ք այդ մեղադրանքը: Այդ ի՞նչ պատահեց, որ այդ նույն բարոյական սերնդի ծոցից ելած մեծաքանակ երիտասարդները վերջերս վարվեցին այնպես, ինչպես վայել չէ մարդասեր, մեծահոգի, քրիստոնյա հային: Ամոթի տախտակին գամել մի խումբ դասախոսների նկարները և դրանով իսկ հրապարակայնորեն քարկոծե՞լ նրանց: Ու այս ամենն անվանել պայքար կոռուպցիայի դեմ: Ծիծաղելի է: Այս ամենի վրա կարելի է դառնորեն, երկար ու հիստերիկ ծիծաղով ծիծաղել: Ծիծաղելի է

ուսանողների գրավոր խոստովանությունների հիման վրա կաշառակեր դասախոսներին հայտնաբերելու մեթոդը (կարծես թե չեն կարող լինել սրիկա ուսանողներ, որոնք կարող են մատնել և ամենել դասախոսի): Իսկ կաշառակերությամբ ամենահայտնի ֆակուլտետներից գրեթե ոչ մեկի նկարը չես կարող գտնել: Ծիծաղելի է այն, որ դասախոսների նկարների կողքին չկան ուսանողների նկարներ. ազնիվ պայքա՞ր եք տանում, ուրեմն մինչև վերջ ազնիվ եղեք:

Իհարկե, կաշառակերության դեմ պայքարել պարտավոր ենք բոլորս, բայց արդարամտորեն, հիմնավորված փաստարկներով ու ամենայն պատասխանատվությամբ և ոչ թե հրապարակավ քարկոծմամբ, անօրինականությամբ օրենք պահանջելով, այսինքն՝ մեղքի դեմ մեղսալի պայքարով: Բայց չէ՞ որ կաշառակերությունը միակողմանի հասկացություն չէ. եթե կա կաշառակեր, կա նաև կաշառատու: Այսպիսով, մեղավորությունը հավասարապես երկուսինն է: Այդ դեպքում ինչու՞ չփակցնենք շքեղ մեքենայով տարբերակվող ու դասերից անտեղյակ «զերազանցիկ ուսանողի նկարը ևս: Գուցե հաջորդ քայլը դա լինի...

«Զինվորի մայր . Բանակը համալրման խնդիր ունի

Մարտի 10-ին Հայկական պետական մանկավարժական համալսարանում անցկացվեց դասախոսություն «Ձորակոչի և միգրացիայի հիմնախնդիրներ թեմայով:

Բանախոս տիկ. Գրետա Միրզոյանը («Զինվորի մայր ՀԿ-ի նախագահ) ներկայացրեց միգրացիայի խնդիրները և հետևանքները Հայաստանում: Համառոտ ներկայացվեց «Զինվորական ծառայությունը և միգրացիայի հիմնախնդիրները գրքույկը, որը հրատարակել է «Զինվորի մայր ՀԿ-ը՝ «Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամի աջակցությամբ: Գրքույկում նշվում է, որ «ԽՍՀՄ փլուզման, ինչպես նաև պատերազմի հետևանքով առաջացած սոցիալ-տնտեսական վատթար պայմանները հանգեցրեցին Հայաստանի բնակչության արտահոսքի զգալի աճի: Ըստ բանախոսի, արտագաղթում էին հիմնականում ընտանիքներով, որոնց մեջ, անշուշտ, կային անչափափաս տղաներ: Այսօր այդ տղաներն արդեն չափափաս են և կանգնել են լուրջ փաստի առջև. նրանք չունեն անձը հաստատող ոչ մի փաստաթուղթ, այսինքն՝ զրկված են քաղաքացու բոլոր իրավունքներից: Վերոնշյալ կազմակերպությունը դեռևս 1997 թվականից իրականացնում է տարբեր ծրագրեր՝ ուղղված միգրանտ զինվորներին առնչվող հիմնախնդիրների լուծմանը: ՀԿ-ն բացատրական աշխատանքներ է տանում զինվորների իրավունքների և պարտավորությունների, իսկ խախտման դեպքում՝ օրենքով սահմանված պատիժների ու տույժերի վերաբերյալ: «Մենք այսօր ազգային բանակի

համալրման խնդիր ունենք: Մեր բանակը պետք է լինի այնքան, որքան կկարողանա պաշտպանել մեր սահմանները, - նշում է տիկ. Միրզոյանը:

Միջոցառման ընթացքում ուսանողները խոսեցին իրենց մտահոգող խնդիրների՝ մասնավորապես բանակում տիրող ոչ լավ պայմանների ու խտրական վերաբերմունքի մասին: Ոմանց կարծիքով, վերջին տարիներին մեր բանակում ծառայության պայմանները բարելավվել են, սակայն ամենիք դեռ չատ կա: Քննարկմանը մասնակցած պրոռեկտոր Եղիգարյանն էլ ուներ սեփական մոտեցումը. «Եթե վստահ լինեք, որ բարձրաստիճան պաշտոնյայի զավակն էլ ձեզ հետ միասին ծառայում է միևնույն պայմաններում, ապա դուք ձեզ ավելի լավ կզգաք:

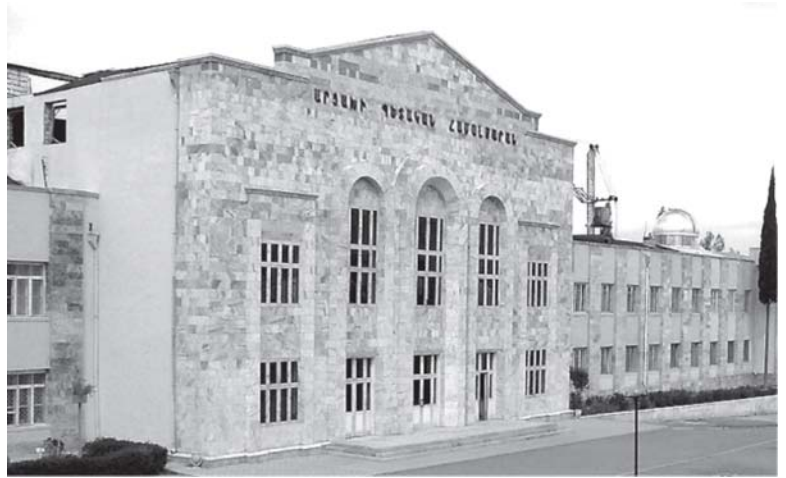
Նայելով քարտեզին՝ մտորում են... Մեր երբեմնի հայրենիքից քանի՞ տոկոսն է մեզ մնացել այսօր... Մոտ 10 000 000 հայերից, քանի՞ տոկոսն է այսօր ապրում Հայաստանում... Այս բոլոր պատճառները հասկանալով՝ ևս մեկ անգամ համոզվում են, որ պետք է դիմանալ մեր բանակի դժվար պայմաններին, պետք է ամրապնդենք ու պաշտպանենք մեր հայրենիքի սահմանները՝ միշտ օրակարգի վրա ունենալով ԱԶՍ, ԱՆԿԱԽ և ՄԻԱՑՅԱԼ Հայաստանի տեսլականը...

Այգ Պետրոսյան

Արցախի ուսանողական կառույցներն ու նրանց գործունեությունը

Ինչպես աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում, այնպես էլ Արցախում, բնակչության ամենակտիվ խմբերից մեկը, եթե ոչ ամենակտիվը՝ ուսանողությունն է: Այսօր Արցախում գործում են շուրջ մեկ տասնյակ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ, որտեղ ուսումնառում են հազարավոր ուսանողներ: Երկրի ամենամեծ ուսումնական հաստատությունը Մայր բուհն է՝ Արցախի պետական համալսարանը, որտեղ սովորում է շուրջ վեց հազար ուսանող Արցախի բոլոր շրջաններից, մայրաքաղաքից ու Հայաստանի Հանրապետությունից: Բոլոր համալսարաններում ուսանողական կյանքը հետաքրքիր դարձնելու, ուսանողասախտու և համալսարանի ղեկավարություն փոխհարաբերությունները պահելու և զանազան այլ ուսանողական միջոցառումներ կազմակերպելու առաքելությամբ են լիազորված ուսանողական խորհուրդները: Բացի ներհամալսարանական միջոցառումներից, ուսանողները մասնակցում են նաև տարբեր հանրային, բարեգործական, տոնական միջոցառումների, այցելում են մանկատներ, ծերանոցներ, սոցիալապես անապահով ընտանիքների և այլն: Արցախում գրեթե բոլորին հայտնի է ներհամալսարանական, այնուհետև բուհերի միջև կազմակերպվող «Ուսանողական զարուկ մրցույթ»-փառատոնը, որը կատարյալ տոնի է վերածվում ուսանողության շրջանակներում:

Ուսանողական ակտիվը մաս է կազմում Արցախում գործող տարբեր երիտասարդական կազմակերպությունների:

Ուսանողներն անդամակցում են տարբեր երիտասարդական-հասարակական, քաղաքական, բնապահպանական, մշակութային կառույցների: Մանավարդ շատ են կուսակցությունների երիտասարդական թևերին անդամակցող ուսանողները: Չգրված օրենքի համաձայն՝ կուսակցությունների երիտասարդական թևերին անդամակցում են մեծամասամբ բուհերի հիւմանիտար բաժինների ուսանողները:

Արցախում գործում են շուրջ երկու տասնյակ երիտասարդական կազմակերպություններ, որոնք կենտրոնացված են մայրաքաղաքում, սակայն որոշները մասնաճյուղեր ունեն շրջաններում: Երկրում գործում է անկախ երիտասարդության խորհուրդ, ինչպես նաև Հայ Առաքելական Եկեղեցու Արցախի թեմին կից երիտասարդական խորհուրդ: Այս երկու խորհուրդների անդամ կազմակերպություններում գերակշռող մաս են կազմում ուսանողները:

Երկրում գործող արտահամալսարանական միակ կուսակցական ուսանողական կառույցը ՀՀԴ Արցախի «Արամ Մանուկյան» ուսանողական միությունն է, որի գործառնություններն, ի տարբերություն Արցախի այլ երիտասարդական կազմակերպությունների, ավելի շատ քաղաքական են: Վերջերս Արցախի երիտասարդության և ուսանողության շրջանում հայտնություն էր նոր՝ երիտասարդական քաղաքական կառույցի ծնունդը. Արցախի պետական համալսարանի մի խումբ ուսանողների նախաձեռնությամբ ստեղծվեց «Արցախի երիտասարդ քաղաքագետների ակումբ»-ը: Վերջինս ամեն շաբաթ ուսանողության շրջանակներում կազմակերպում է քննարկումներ որևէ քաղաքական հարցի, իրադարձության վերաբերյալ:

Ուսանողների ներգրավվածությունը թե՛ երիտասարդական-հասարակական, թե՛ քաղաքական կազմակերպություններում, խոսում է երկրում երիտասարդական դաշտի կայացման գործընթացի և քաղաքացիական հասարակության կերտման գործում ուսանողության ակտիվ մասնակցության մասին, որն, իհարկե, միայն ողջունելի է:

Սևակ Խաչատրյան, Ստեփանակերտ

Հայկական շարունակականություն-3

Դուշման Վարդան.

«Երանի նրան, ով Մասիսը տուն կբերի

Մարտի 9-ին լրացավ Արցախյան ազատամարտում զոհված Վարդան Ստեփանյանի՝ Դուշման Վարդանի, ծննդյան 43-ամյակը: Ծնունդով Երևանցի Վարդանը սովորել ու ավարտել է Երևանի Հովհաննես Թումանյանի անվան միջնակարգ դպրոցը: 1984-86 թթ. ծառայել է Խորհրդային բանակում՝ Աֆղանստանում: 1988թ.-ից ներգրավվել է ազգային ազատագրական շարժմանը, մասնակցել Արցախի ինքնապաշտպանության և ՀՀ սահմանների պաշտպանության համար մղված գրեթե բոլոր մարտերին, Շուշիի ազատագրմանը: 1992թ.-ի հուլիսի 3-ին՝ մարտական կարևոր առաջադրանք կատարելիս, ԼՂՀ Մարտունու շրջանի Նյուրիշեն գյուղի մոտ ականի պայթյունից զոհվեց դաշնակցական առաջին գումարտակի մարտիկ Վարդան Ստեփանյանը: Կռվում էր բռնագրադած նախնիների ռիսկ ու զոհված ընկերների վրեժը սրտում: Ղազանչեցոց եկեղեցու մոտ, պապերի շիրիմների կողքին, տուն էր վերցրել՝ հաղթանակից հետո արցախում էր ապրելու: Ավաղ, չտեսավ հաղթանակը, զոհվեց:

Կանադայի հրեական լոբբին ընթուստանում է Թուրքիայի հակահայկական քաղաքականության դեմ

Թուրքիայի հրեաները ռասիզմի դեմ պայքարի օրենք են պահանջել երկրի իշխանությունից: Ըստ թուրքական «Սաբախ օրաթերթի» Թուրքիայի հրեական համայնքի ղեկավար Սիլվիո Օվատիան նախագահ Աբդուլլահ Գյուլի հետ հանդիպմանն ասել է, որ հակասեմիտականության ալիքը բարձրացել է երկրում և հրեաների նկատմամբ ռասիստական ու վիրավորական հայտարարությունները պետք է քրեորեն պատժվեն՝ ինչպես Գերմանիայում, Ֆրանսիայում և շատ երկրներում: Միաժամանակ, ոչ միայն հակասեմիտականության, այլև հակահայկական արշավին վերջ տալու կոչ է արել Կանադայի հրեական համայնքի ակնառու ղեկավարներից մեկը: Կանադայի հրեական համայնքի պաշտոնաթերթ «Քենեդիդն ջիուիշ նյուզ»-ում «Հրեաները պետք է ընդդիմանան Հայոց ցեղասպանության հարցում Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականությանը խորագրով ծավալուն հոդված է գրել հայտնի իրավապաշտպան Նորման Էպսթինը: Գազայի ղեպերից հետո Իսրայելի քաղաքականության ընկալմանը առիթով հոդվածագիրը խորհուրդ է տալիս Անկարային նայել սեփական պատմության մութ էջերին, մանավանդ որ այդ երկիրն այնքան էլ չի փայլում մարդու իրավունքների պաշտպանության գործում: Էպսթինը նշում է, որ Թելավիվը, օգտագործելով իր լծակները, Ամերիկայի հրեական լոբբիի միջոցով տարիներ շարունակ պաշտպանել է Անկարայի տեսակետը Հայոց ցեղասպանության հարցում, թեև,-

շարունակում է հոդվածագիրը,- հայերի ցեղասպանության փաստն անվիճելի է: «Հայ մտավորականությունը ոչնչացվեց 1915-ի ապրիլի 24-ին, մարդիկ, այդ թվում՝ տարեցներն ու երեխաները, խոշտազնվեցին ու սպանվեցին: 1 մլն 800 հազար հայ սպանվեց սեփական երկրում. ավելի քան 90 տարի Թուրքիան հանցագործություն է համարում ցեղասպանության մասին խոսելը...սա»՝ մարդու իրավունքների պաշտպանությունը,- հարցրել է կանադացի իրավապաշտպանը՝ ավելացնելով, որ հենց Հայոց ցեղասպանության ժխտումն է հանցագործություն: Նա շեշտել է, որ համայն աշխարհի հրեաները բարոյական պատասխանատվություն ունեն՝ չընդդիմանալու Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանը, իսկ Իսրայել պետությունը, որը Հոլոքոսթի փրկվածների հայրենիքն է, պետք է չուրանա Հայոց ցեղասպանության փաստը:

Աբրահամ Գասպարյան

«Օհաննեսը պարտք կանի, բայց իր հյուրերին առանց ճաշի չի ճանապարհի»

Ասում են՝ հանճարները հարյուր տարին մեկ են ծնվում, և միգուցե նախասահմանումն էր, որ երկնեց մեծն հայրենամվեր հայորդուն: Թումանյանն աշխարհ եկավ հայ գրականության դասական շրջանում, երբ հայ իրականությունը քառասային էր: Մի քառս, որը նա պիտի դարձներ լույսի շող ժամանակի մռայլ իրականության մեջ: Նա մեծ մարդասեր էր, գրող, հրապարակախոս, քաղաքական ու հասարակական գործիչ, ազգային ազատագրական պայքարի մեծ ջատագով: Նա մտահոգ էր հայության ճակատագրով և երագում էր տեսնել անկախ Հայաստանը, բայց, ցավոք, Հայաստանի անկախությունը կարճ տևեց: Սա խոր վիշտ պատճառեց բանաստեղծին:

Եղեռնից ժառանգված ապրումները դառնորեն ամրացել էին բանաստեղծի հոգում, և որպես Հայաստանի օգնության կոմիտեի նախագահ՝ նա դարձավ էջմիածնի որբանոցում հավաքված արևմտահայ գաղթական մանուկների պաշտպանն ու ապավենը:

Բանաստեղծի՝ հայության ծանր վիճակը բարելավելու ցանկությունն իր դերն ունեցավ «Վերնատուն խմբակի հիմնադրման գործում, որը ոչ միայն գրական, այլև քաղաքական-հասարակական նշանակություն ուներ: Հայության հասարակական կյանքի վերաբերյալ թումանյանը հաճախ մտքեր էր փոխանակում «Վերնատան» ականավոր անդամներից մեկի՝ Լևոն Շանթի հետ:

Թումանյանն առաքինի և ազնիվ մարդ էր՝ ազնվական բառի ամենախսկական իմաստով: Հյուրասեր էր ու հյուրընկալ:

Ահա թե ինչ է պատմում բանաստեղծի դուստրը՝ Նվարդ Թումանյանն իր հոր հյուրասիրության մասին. «Մի առավոտ Թումանյանն արթնանում է և տեսնում, որ իր կինը՝ Օլգան, կրակի վրա ինչ-որ բան է եփում: Նա մտածում է, թե դա խաշ է՝ չիմանալով, որ կաթսայի միջինը ընդամենը լվացք է (նախկինում լվացքը կաթսայի մեջ եռացնում էին): Նա, առանց կնոջը մի խոսք ասելու, դուրս է գալիս տնից և ճանապարհին ուն տեսնում է, հրավիրում է իրենց տուն՝ խաշ ուտելու:

Երբ Հյուրերը հավաքում են, Թումանյանը դիմում է կնոջը.

-Տիկին Օլգա, խաշը բեր:

Կինը, թե ի՞նչ խաշ, կաթսայում ես լվացք էի եռացնում: Թումանյանը պատասխանում է.

-Օհաննեսը պարտք կանի, բայց իր հյուրերին առանց ճաշի չի ճանապարհի:

Թումանյան հանճարը կապի դարերում՝ շնորհիվ իր հզոր տաղանդի, մեծ մարդասիրության և իր մեծ գործի:

Սյուզաննա Կարապետյան

Մեր օրերի «Անառակ որդու վերադարձը

«Անառակ որդու վերադարձը» ֆիլմը, որն արդեն հասցրել է արձագանք գտնել 2008-ին Պուսանի, 2009-ի հունվարին Գյոթենբուրգի, իսկ փետրվարին Բելգրադի միջազգային փառատոններում, հայրենիքում կցուցադրվի 2009-ի սեպտեմբերից: Ըստ ֆիլմի ռեժիսորներ Արսեն Ազատյանի և Նարինե Մկրտչյանի՝ մինչև Հայաստանում ցուցադրվելն այն կմասնակցի մաս Համբուրգի, Սիդնեյի, Էդինբուրգի, Լիսաբոնի, Կալկաթայի, Բուխարեստի, Հայֆայի և այլ կինոփառատոնների: «Արվեստի ֆիլմերը մախ պետք է անցնեն միջազգային գովազդային արշավի միջով, զնահատվեն արտերկրում, որից հետո միայն հայրենիքում, քանի որ եթե նշվում է, որ ֆիլմը մասնակցել է 10-15 միջազգային փառատոնի, ապա հանդիսատեսն ավելի պատրասված է գալիս այն դիտելու: Եթե, իհարկե, դա զուտ առևտրային, շահութաբեր կինո չէ, -այսպես են ռեժիսորները բացատրում ֆիլմը մախ արտերկրում ցուցադրելու հանգամանքը: Ֆիլմի հիմքում Աստվածաշնչյան «Անառակ որդու վերադարձը» առակն է՝ մեր օրերում: «Նյութը բավական փոփոխությունների ենթարկել, քանի որ փոխվել են մասնականները: Այսօր առաջին պլանն է մղվել նյութականը, և այդ պատճառով մի քիչ այլ հարթության վրա են հայր-որդի-եղբայրներ-ընտանիք հարաբերությունները, -ասում է Նարինե

Մկրտչյանը: Իսկ Արսեն Ազատյանն ավելացնում է. «Մենք զուտ դրամատուրգիական և ռեժիսորական փոփոխություններ ենք արել, ավելացրել ենք մոր կերպարներ, պերսոնաժներ, հիշողություններ, մանկություն, սեր և այլն, սակայն դրանից առակի իմաստը, գաղափարը չի փոխվել»:

88 թույն տևողությամբ այս ֆիլմը բարոյահոգեբանական դրամա է: Երիտասարդը, ով զոջում է իր ճակատագրի համար, վերադառնում է տուն՝ հույսով, որ հայրը կների: Ֆիլմի գլխավոր հերոսների մարմնավորել են Արմեն Ջիգարիսյանը և Միքայել Ջանիբեկյանը: Ֆիլմի հիմքում հայկական ընտանիքի պատմություն է, չնայած, ըստ հեղինակների՝ ֆիլմը բավական լավ է ընկալում մասնատար հանդիսատեսը: «Պուսանի կինոփառատոնում կորեացի հանդիսատեսը, որ ոչնչով մնան չէ մեր ժողովրդին, զարմանալի ընկալում ունեցավ, շատ լավ ու ճիշտ էին ընկալել և ասում էին, որ իրենց մոտ էլ կան «անառակ որդիներ», որ ուզում են վերադառնալ, -պատմում է Նարինե Մկրտչյանը:

Դեռևս 1990թ. ռեժիսոր ամուսինների կողմից ստեղծված «Այսօր-Պյուն» ֆիլմարտադրությունում այս 20 տարիների ընթացքում 3 լիամետրաժ և 10 կարճամետրաժ ֆիլմ է նկարահանվել, որոնք բոլորն էլ միջազգային էկրաններ են բարձրացել, սակայն այդ

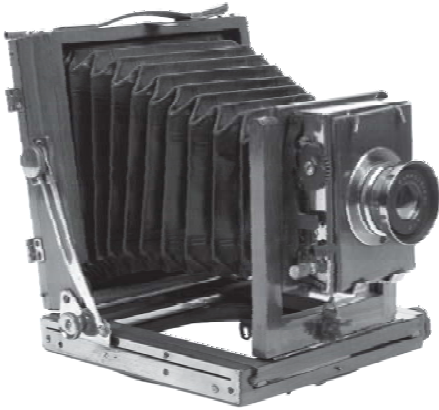
ընթացքում նրանք որևէ ֆինանսական օժանդակություն չեն ստացել: Եվ բոլոր ֆիլմերը նկարահանվել են ինքնաֆինանսավորմամբ: «Հեղինակային ֆիլմերը փառատոնային ֆիլմեր են, որոնք ավելի շատ երկրին իմիջ են բերում, քան ֆինանսական մեծ շահ, - ասում է Արսեն Ազատյանը: Սակայն մասնաճեղքում, որ աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում, այդ թվում մասնաճեղքում պետություններում անհատ ֆիլմարտադրողները պետական սուբսիդիաներ են ստանում, իսկ Հայաստանում՝ ոչինչ: «Նույնիսկ մորմալ կինոթատրոններ գրեթե չկան, որ կարողանաս սեփական արտադրանքը սեփական երկրում սպառել և զոնե քո ծախսերդ հոգալ: Եղած կինոթատրոններն էլ, հատկապես մարզերում ժամանակակից տեխնիկայով ապահովված չեն, ինչն էլ ցուցադրման դեպքում կազմի ֆիլմի որակի վրա, - ասում են ռեժիսորները: Սակայն անգամ չունենալով պետական մոտեցում կինոյի հանդեպ՝ կինոռեժիսորների համոզմամբ՝ Հայաստանում թե՛ խորհրդային միության տարիներին, թե՛ այսօր կան ստեղծագործական պոտենցիալ ունեցող լավ ռեժիսորներ, այդ թվում մասնաճեղքում: Բայց խոսքն իրական հեղինակային ֆիլմերի մասին է:

Մարիա Կարաթորոսյան

Ճշմարտությունը՝ լուսանկարչի աչքերով

«Աստված ստեղծեց մարդուն իր պատկերով, և այժմ մարդը ստեղծել է Աստծուն պատկերող մի սարք, և նա իր պատկերի փոխարեն արդյո՞ք աշխարհի չի ուղարկի Սատանայի պատկերը» .

<Leipzig Citi Advertiser>-ի հրապարակումներից, 1930-ական թթ. Գերմանիա

«Այս մեծ աշխարհին նայում եմ մի փոքրիկ պատուհանից, և այդ պատուհանից ամեն ինչ ավելի պարզ ու ակնառու է երևում, այդ պատուհանից տեսնում եմ գլխավորը ընդհանուրի միջից և այդ գլխավորով եմ առաջնորդվում, քանզի այդ պատուհանն ինձ ուղեկցում է ամենուր և ամեն օր և դարձել է իմ կյանքի անբաժանելի մասնիկն ու իմ լավ ընկերը, իսկ իմ լավ ընկերն իմ լուսանկարչական ապարատն է, -ասաց լուսանկարիչ Նարեկը:

Նարեկի համար լուսանկարչությունը դարձել է ոչ միայն հաճելի նախասիրություն, այլև կարևոր մասնագիտություն:

«Լրագրողները ներկայացնում են պատմություններ, իսկ լուսանկարիչները պատկերում են մարդկանց ու առարկաներ: Ֆոտոժուռնալիստը համադրում է այս երկուսը, բայց մի տարբերությամբ. ֆոտոժուռնալիստը նկարում է մարդկանց ու առարկաների շուրջը կատարվող գործողությունները: Շատերի համար դժվար է հասկանալ տարբերությունը, բայց երբ սովորական լուսանկարն ու ֆոտոլուրը դնում ես կողք կողքի, արդեն ամեն ինչ պարզ է դառնում: Ուսանողը երկուս է ստացել. նրան շատ հեշտ է նկարել, թղթի վրայի երկուսը՝ նույնպես, սակայն շատ դժվար է նկարել երկուս ստացող ուսանողին. հենց այդ է ֆոտոժուռնալիստիկան, -բացատրում է լուսանկարչության դասախոս Կարեն Գրիգորյանը:

«Բոլոր ժամանակներում մարդկությունը ցանկանում է տեսնել ճշմարտությունը: Լուսանկարչական ճշմարտությունը, ի տարբերություն գրավոր խոսքի, չունի լեզու և ժամանակ: Այդ պատճառով լուսանկարը գրեթե միշտ հասկացվում է: Շուկա հիշեցնող դեղին մամուլի և թվանշային պատկերների փոխակերպումների այս դարաշրջանում ֆոտոժուռնալիստները պետք է ճշմարտությունը պատմեն, -նշում է Նարեկը:

Թե երբ է առաջին ֆոտոապարատը մտել Հայաստան կամ երբ է առաջին լուսանկարիչը նկարել Հայաստանում, հայտնի չէ, սակայն հայտնի է, որ 1890-ական թվականներից երևանում լուսանկարչությունը զարգացել է երկու հիմնական ուղղություններով՝

դիմանկարային և տաղավարային: Բացի տաղավարներից, 20-րդ դարասկզբին երևանում գործում էին «սյուրպրիզնիկներ» և «միմուտչիկներ»: «Սյուրպրիզնիկները» փայտաշեն ֆոտոխցիկներով լուսանկարիչներ էին, ովքեր քաղաքի այգիներում, տեսարժան և մարդաշատ վայրերում «անմահացնում էին» ցանկացողներին, իսկ լուսանկարը տալիս էին հաջորդ օրը: «Միմուտչիկների» դեպքում լուսանկարը տրվում էր նույն պահին:

Երևանում պահպանված ամենահին լուսանկարչատունը Աբովյան փողոցում՝ «Սոսկվա կ/թ-ից մի փոքր ներքև գտնվող ֆոտոն է, որը պատկանում է խանոյաններին: Այն հիմնադրել է Գաբրիել խանոյանը 1929 թ.-ին: Այսօր լուսանկարչատունը ղեկավարում է Գաբրիել խանոյանի թոռը՝ Արմենակ խանոյանը: Այս լուսանկարչատանն է գտնվում 130-ամյա գերմանական «Կոդակ» լուսանկարչական սարքը, որը Հայաստանում միակն է:

«Ֆոտոժուռնալիստը միշտ «որսում է» լուսանկարներ, որոնք պատմում են ամենօրյա հակամարտությունների ու հասարակության ձեռքբերումների մասին: Ֆոտոժուռնալիստի աշխատանքը նույնքան վտանգավոր է, որքան ոստիկանի կամ հրշեջի աշխատանքը: Եվ այդ պատճառով էլ տարեկան տասնյակ ֆոտոլրագրողներ են զոհվում իրենց մասնագիտական պարտականությունները կատարելիս, -ասում է Գրիգորյանը:

«Ես լուսանկարում եմ այն, ինչ ցանկանում եմ և ազատ եմ իմ ընտրության մեջ: Ես լուսանկարիչ եմ, ով իր հաճույքի համար է լուսանկարում, ոչ թե մասնագիտությունից ելնելով, ինչպես շատ ֆոտոժուռնալիստներ: Շատերի կարծիքով՝ ֆոտոժուռնալիստը հասարակության ծառան է և պետք է միշտ սպասարկի նրան, և նմանեցնում են մատուցողի աշխատանքին, ով միշտ պետք է սպասարկի, որովհետև լուրը երբեք կանգ չի առնում, և դու պետք է միշտ ժամանակի մեջ լինես, սակայն ավելի հաճելի է, երբ դու չես նկատում այդ ժամանակն ու տարածությունը և շարժվում ես առաջ՝ բաց չթողնելով ոչինչ, -միտքն է ամփոփում Նարեկը:

**Արմինե Կարապետյան
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի
ֆակուլտետ**

Սոսեի «մոխրագույն գրիչն ու մայրամուտը

«Խոստովանեմ, որ իմ բախտն այնքանով բերեց, որ ինձ համար արդեն ճակատագրական համարվող այդ օրը նա հազել էր ոչ թե ուրիշ գույն, այլ հենց մոխրագույն: Եվ առաջին անգամ բոլորովին անծանոթ այդ տղայի մասին պիտի ասեի.

-Ահա և Նա՝ «Մոխրագույնը ... :

Տարիներ անց հենց այս տողերով իրանահայ բանաստեղծուհի Սոսե Պողոսյանը պիտի բացատրեր իր առաջին՝ «Մոխրագույնը ժողովածուի՝ շատերին խորհրդավոր թվացող վերնագիրը և այն նվիրեր հենց նույն «հարազատ անծանոթին :

Սոսեն սկսել է ստեղծագործել դեռևս դպրոցական տարիներից: «Իմ առաջին սիրո մասին գիտեինք միայն ես և օրագիրս, մինչև Սոնիկը՝ քեռուս կինը, կարդաց նրան նվիրված առաջին բանաստեղծություններս և առաջարկեց տպագրել դրանք , -պատմում է Սոսեն:

Այսպիսով, Թեհրանի «Ալիք» թերթում տպագրվում են նրա առաջին բանաստեղծությունները:

2004-ին Սոսեն առաջին անգամ մի խումբ գերագանցիկ աշակերտների հետ այցելում է Հայաստան: Երկրորդ անգամ հայրենիք է գալիս 2005-ին՝ մասնակցելու ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարության կազմակերպած Համահայկական 2-րդ օլիմպիադային և ճանաչվում «Լավագույն ասմունքող :

Հայաստան գալու և այստեղ ուսանելու որոշումը, ըստ երիտասարդ բանաստեղծուհու, եղել է շատ հանկարծակի. «Մի օր տուն եկա ու հայտարարեցի, որ

զնուն եմ Հայաստան՝ հայագիտություն ուսանելու: Ծնողներս շատ զարմացան, սկզբում դեմ էին, քանի որ ընտանիքի միակ աղջիկ զավակն էի և երբևէ ընտանիքից հեռու չէի ապրել :

2006-ին Սոսեն արդեն ԵՊՀ Հայ Բանասիրական ֆակուլտետի ուսանողուհի էր: «Հայաստան գալս շատ մեծ ազդեցություն ունեցավ ինձ վրա. այստեղ ես ծնավորվեցի որպես անհատ և սովորեցի ինքնուրույն ապրել: Մեծակ մնալս ինձ օգնում է ստեղծագործել , -ասում է Սոսեն:

Սոսեի բանաստեղծությունների առաջին ընթերցողներն ու քննադատներն ընկերուհիներն են՝ համակուրսեցիները: Սոսեն հաճախ է զանգում նրանց ու կարդում իր՝ ռուպեներ առաջ գրած բանաստեղծությունը: Ու թեև նա հիմնականում ստեղծագործում է գիշերը, երբ մենակ է լինում, սակայն ընկերուհիներից մեկին՝ Ելենային, «բախտ է վիճակվել մեկ անգամ ներկա գտնվել Սոսեի՝ «Սուսաների այցելությանը : «Սոսեն կարծես վերացած լիներ, ինձ չէր տեսնում և չէր լսում , -պատմում է Ելենան: Իսկ Սոսեն ավելացնում է՝ «Իրոք, ոչինչ չեմ զգում ստեղծագործելիս, նույնիսկ ժամանակի զգացողությունն եմ կորցնում: Երբեմն ողջ գիշեր գրում եմ և միայն լուսաբացին եմ զգում, որ գիշերն անքուն եմ անցկացրել :

Ընկերները ոչ միայն Սոսեի առաջին ընթերցողներն են ու անգիր գիտեն նրա բանաստեղծությունները, այլև հաճախ ոգեշնչել են նրան ու ստիպել ստեղծագործել: «Զգում էի, որ համակուրսեցիներիս դուր են գալիս բանաստեղծություններս, ու ամեն օր ինձ տեսնելիս հարցնում էին՝ որևէ նոր բան գրել եմ, թե ոչ: Այսպիսով, ինքս ինձ պարտավորված էի զգում ինչ-որ բան գրել , -պատմում է նա: Աստիճանաբար Սոսեի ստեղծագործությունների մասին տեղեկանում են նաև դասախոսները: Եվ, ի վերջո, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ալ. Մակարյանը, լսելով Սոսեի բանաստեղծությունները, առաջարկում է գրքույկ տպագրել: «Իսկ գրողների 2-րդ համագումարի ժամանակ ծանոթացա նկարիչ Գևորգ Մշեցու հետ, ով, կարդալով գործերս, խոստացավ նկարագրող գրքույկս , -պատմում է Սոսեն, իսկ գրքի շապիկի խորհրդավոր պատկերը բացատրում այսպես. «Մայրամուտի կրքոտ գույներին փորձել եմք հակադրել «Մոխրագույնի սառնությունը:

Գրքի խմբագրականում Ալ. Մակարյանը գրել է. «Ես ինձ երջանիկ եմ զգում, որ դառնում եմ Սոսե բանաստեղծուհու գրական նախաշավիղը ողջունողներից առաջինը :

Սոսեի ստեղծագործություններում շատ են մայրամուտի և գիշերվա պատկերները, քանի որ մայրամուտը ոգեշնչման աղբյուր է երիտասարդ ստեղծագործողի համար: Մայրամուտին փոխվում է Սոսեի տրամադրությունը, և նա մայրամուտի գույների մեջ սկսում է տեսնել այն նրբերանգները, որոնք նրան շրջապատողները դժվարանում են նկատել: Իսկ գիշերը, երբ Սոսեի բնակարանի պատուհանից չի երևում լուսինը, նա դուրս է գալիս լուսինը որոնելու:

Մարիա Կարաթորոսյան

Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունը ուսանողների վրա

«Երբ հիներ մեռել է, իսկ նորը դեռ չի ստեղծվել» . այսպես էր բնութագրել «ճգնաժամը 20-րդ դարի իտալացի տնտեսագետ Անտոնիո Գրամշինը, որի մեկնաբանությունն արդիական է նաև այսօր՝ Համաշխարհային Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, երբ կապիտալիստական աշխարհն ընկել է նոր փնտրտուքների մեջ, քանզի ազատական տնտեսական համակարգն այլևս չի արդարացնում իրեն, և նախկին ազատ տնտեսության ջատագովները դարձել են սոցիալիստներ(ընկերվարներ)՝ իրենց գործունեության մեջ օգտագործելով պրոտեկցիոնիստական (հովանավորչական) տնտեսության լայն շրջանակներ ընդգրկող քաղաքականություն:

Ներկայիս Համաշխարհային Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամից անմասն չմնաց Հայաստանի Հանրապետությունը, որը, չնայած ամբողջությամբ ինտեգրացված չէ Համաշխարհային Ֆինանսական կառույցներին, այնուամենայնիվ մեզ էլ բաժին հասավ:

Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը համընդհանուր բնույթ ունի և իր ազդեցությունն է թողնում հասարակության բոլոր խմբերի վրա (այդ թվում՝ ուսանողների), ինչը մեծամասամբ արտահայտվում է առանձին անձանց և կազմակերպությունների եկամուտների կրճատմամբ: Ուսանողներն ամբողջությամբ ինտեգրված չեն տնտեսության մեջ և, անշուշտ, ճգնաժամի ուղղակի ազդեցությունը չեն կրում(աշխատանքի կորուստ, հարկադիր պարապուրդ, եկամուտների կրճատում և այլն):

Այնուամենայնիվ ի՞նչ ազդեցություն ունեցավ Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը ուսանողների վրա.

❖ ճգնաժամի ազդեցության գլխավոր հետևանքն ուսման վարձերի ուշացումն է, ինչը պայմանավորված է ուսանողի ծնողի եկամուտների նվազմամբ: Գյումրիի ուսանողուհիներից Անին մշեց, որը ինքը ևս ուշացրել է ուսման վարձը և փորձել կրթական վարկ ձևակերպել (20-24%-ով), որը, սակայն, չի հաջողվել, քանի որ բանկերը մեծամասամբ մերժում են կամ էլ պահանջում են ավելի մեծ երաշխիքներ, քան նախկինում;

❖ որպես ճգնաժամի հետևանք՝ ուսանողներից մեկը մշեց կրթաթոշակների ուշացումը՝ մոռանալով, որ այն խրոնիկ բնույթ ունի;

❖ համաշխարհային շուկայում նկատվում է ապրանքների և ծառայությունների գների 20-30%-ի չափով իջեցում, ինչը, ինչպես միշտ, չի նկատվում Հայաստանում. մասնավորապես՝ գրեմական պիտույքների գների մնացել են գրեթե նույնը, իսկ առաջիկայում էլ կարելի է կանխատեսել գների աճ՝ պայմանավորված դոլարի արժևորմամբ;

❖ մի ուշագրավ փաստ ևս. ուսանողների՝ հատկապես «արտագրող ուսանողների շրջանակներում մեծ պահանջարկ վայելող պատճենահանման(XEROX) ծավալները ներկայումս 30-40%-ով կրճատվել են, ինչը միգուցե ճգնաժամի դրական հետևանքների շարքին կարելի է դասել, երբ ուսանողները նախընտրում են գրառել դասախոսությունները, քան թե պատճենահանել կամ էլ քիչ ծածկագրեր (շարագալկաներ) տպել...

❖ պետական բուհերում և հարակից շրջաններում գործող արագ սննդի կետերում վաճառքի ծավալները նվազել են 30-50%-ի չափով;

❖ գաղտնիք չէ, որ ուսանողները դժվարությամբ են գտնում աշխատանք, իսկ ներկայումս ավելի է բարդացել այս խնդիրը: Որոշ ուսանողների հաջողվում է աշխատանք գտնել և այն համատեղել ուսման հետ: Այս հաջողակներից մեկը Վահեն է, ով զբաղվում է բջջային հեռախոսների վերանորոգմամբ: Նա մշեց, որ նկատվում է հեռախոսների վերանորոգման պահանջարկի աճ, ինչը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ մարդիկ գումար չունեն նորը գնելու կամ պարզապես տնտեսում են;

Ներկայումս առավել է կարևորվում պետության դերակատարությունը, քանզի ճգնաժամի պայմաններում առավել է սրվում սոցիալապես խոցելի խմբերի վիճակը, և ՀՀ կառավարության գերխնդիրը պետք է լինի սոցիալական-կրթական ծրագրերի իրականացումը, որը հնարավորություն կտա մեզ՝ ուսանողներին, առավել բարենպաստ և առանց կորուստների հաղթահարել այս ճգնաժամը: Մասնավորապես առաջարկվում է.

- ❑ ուսանողներին տրամադրել ցածր տոկոսներով և երկարաժամկետ կրթական և քիզնես վարկեր;
- ❑ կրթաթոշակները բարձրացնել և ժամանակին վճարել;
- ❑ սոցիալապես անապահով ուսանողներին տրամադրել մետրոյից անվճար օգտվելու իրավունք;
- ❑ ֆինանսավորել գիտական, մշակութային և ժամանցային ուսանողական նախաձեռնությունները և այլն:

Ուսանողները մեր երկրի ապագան են...

Այս հիվանդությունից մահանում են ավելի շատ, քան քաղցկեղից ու ավտովթարներից

Երկրագնդի յուրաքանչյուր տասներորդ բնակիչ տառապում է հիպերտոնիայով: Մի շարք հիվանդություններ, ինչպիսիք են զարկերակային կարծրախտը, ինֆարկտը, ուղեղում արյան զեղումը, երիկամների բորբոքումը, ամենից առաջ հիպերտոնիայի հետևանք են:

Ամբողջ աշխարհում հիպերտոնիան համարվում է ամենավտանգավոր հիվանդությունը, որի մահացության ցուցանիշն ավելի բարձր է, քան քաղցկեղին ու ու ճանապարհային պատահարներինը միասին: Շատ երկրներում կյանքն ապահովագրել ցանկացող մարդու մոտ ստուգում են ճնշումը, և դրա բարձրությունից է կախված ավանդի և ապահովագիրը վճարելու չափը:

Որպես հասկացություն՝ հիպերտոնիան ծագել է, երբ բժիշկները սովորել են չափել ճնշումը: 1733 թ. անգլիացի հետազոտող Ստիվեն Խեյլսը անցկացրել է փորձ. մա ձիու ազդրի երակի մեջ մտցրել է ապակե խողովակ և դիտել՝ որքան այն կլցվի արյունով: Ի դեպ, գործիքը մշակել է 1896թ. իտալացի մանկաբույժ Ռիվա Ռոչին: Նրա անվամբ արյան ճնշումը սկսեցին նշանակել RR տառերով:

Այսօր արդեն արյան շրջանառության համակարգը մեր օրգանիզմում հանելուկային է: Եթե հասուն մարդու արյունատար անոթներն ու մազանոթները միացնեն իրար, կստացվի երկար շղթա՝ 90.000 կմ երկարությամբ, որը 2 անգամ ավելի երկար է հասարակածից:

Մարդը շատ զգայուն է մթնոլորտային ճնշման փոփոխության նկատմամբ: Ծննդան մկազագույն անկման դեպքում ուղեղին ուղարկվում են ազդանշաններ, որոնք կենտրոնական նյարդային համակարգի միջոցով ազդում են արյունատար անոթների վրա՝ դրանք նեղացնելով կամ լայնացնելով: Քանի դեռ այդ մեխանիզմը գործում է նորմալ, նյարդային ցնցումներից, ուրախությունից, վախից կամ սարսափից առաջացած ճնշման կարճատև տատանումներն օրգանիզմի վրա չեն ազդում: Դրությունը վտանգավոր է դառնում, երբ ճնշումը չի վերադառնում իր սովորական պարամետրերին, և 90.000 կմ երկարությամբ անոթների ցանցը դադարում է առանձգականորեն արձագանքել գրգռիչներին:

Ո՞ր ճնշումն է համարվում նորմալ առողջ մարդու համար: Ըստ սրտաբանների՝ առողջ է համարվում այն մարդը, ում ճնշումը չի անցնում 140/90-ը: Հիպերտոնիան սկսում է 160/95 ճնշումից: Առանձնապես անհանգստացնում է ճնշման 2-րդ ցուցիչի բարձրացումը: Սկզբունքորեն, այն երբեք չպետք է 95-ից ավել լինի: 50 տարեկանից հետո ճնշումը բարձրանալու միտում է նկատվում: Տարբերում են հիպերտոնիայի մի քանի տեսակներ՝ ախտանշական, առաջնային և երկրորդական: Երկրորդական հիպերտոնիան, որը կոնկրետ հիվանդության հետևանք է, հայտնաբերվում է հետազոտման ժամանակ: Իսկ ահա առաջնային

հիպերտոնիան կարող է երկար տարիներ մնալ չորոշված: Ախտանշական հիպերտոնիան երիկամների, գեղձերի հիվանդության հետևանք է: Համաշխարհային բժշկությունը դեռևս չի կարողացել որոշել հիպերտոնիայի առաջացման պատճառները: Արդյո՞ք դրանք առաջանում են նյարդային համակարգի խախտման, կյանքի պայմանների կամ բնակության վայրի աշխարհագրական դիրքի պատճառով: «Մասնակցության մեջ կարելի է մեղադրել բոլոր այս պատճառները միասին և յուրաքանչյուրն առանձին:

Եթե դուք տառապում եք հիպերտոնիայով, կարևոր է սահմանափակել աղի օգտագործումը: Եթե ամեն օր

օգտագործեք 3գ-ից ոչ ավելի կերակրի աղ, կարող եք առանց որևէ դեղի իջեցնել ձեր ճնշումը:

Որոշ երկրներում արյան ճնշման կանոնավոր և հաճախակի չափումը համարվում է նորմա: Օր՝ ԱՄՆ-ում ճնշումը չափում է ոչ միայն թերապևթը, այլև մաշկաբանը և ատամնաբույժը: Շատ քաղաքներում արյան ճնշումը չափելու գործիքներ կան նույնիսկ փողոցային հատուկ խցիկներում: Դրանցից կարող է օգտվել ամեն ոք: Շատերը վախենում էին, որ այդպիսով կշատանա մեղամաղձոտների թիվը, բայց այդ անհանգստություններն անհիմն էին: Դրա փոխարեն հաջողվեց հայտնաբերել մինչ այդ իրենց հիվանդության մասին չկասկածող հիպերտոնիկներին:

Արաքսյա Մելքոնյան
ԵՊՀ Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ

Թատրոն, թե՛ սերիալ

Գործող անձիք

Յայկ

Դ...յան- Յայկի հայր

Աշոտիկ

Վազգեն

Սևազգեստ, սպիտակազգեստ

Բակի երեխաներ

Տեսարան 1-ին

(Բակուն հավաքված 7-10 տարեկան տղաները, ամենօրյա ֆուտբոլը թողած, ինչ-որ հարցեր էին քննարկում: Քննարկումների ընթացքում լավում էին նման արտահայտություններ՝ «երեկ Դոքվազիկի սերիալը տեսա՞ք (Դո.Քվազի.Կ - Դոն Քվազի Կարլեոնե, «քվազի թարգմանաբար նշանակում է կեղծ) ... «ո՞նց սպանելուց հետո Աբգարը հետքերը թաքցրե՞ց, որպեսզի Դոքվազիկը գլխի չընկնի, թե «քիլլերին ով է ուղարկել և այլն... որոշ ժամանակ անց երեխաները սերիալի քննարկումներն արդեն ավարտել էին. իսկ նրանցից մեկը շարունակում էր լռել:

Աշոտիկ- Յայկ, դու ինչու՞ չես խոսում: Այդ սերիալը չե՞ս նայում:

Յայկ- Չէ: Յայրիկս ասում է, որ այսօր իսկական դերասանական արվեստը թատրոնում է, քանի որ այնտեղ մարդիկ բարոյապես կրթվում են, իսկ այդ սերիալները մեզ՝ փոքրերիս, փչացնում են: Յայրս գիտի, դե նա թատրոնի դերասան է (6-ամյա Վազգենը կամացուկ հարցնում է «բարոյապես կրթվելն ի՞նչ է... սակայն նրան ուշադրություն չեն դարձնում):

Աշոտիկ- Իսկ մայրս ասում է, որ երբ մեր հարևան Գևորգի հայրը թատրոնից տեղափոխվեց սերիալ, սկսեցին կարգին փող աշխատել: Գիտե՞ք, թե Գևորգը հիմա ինչ գեղեցիկ սպորտային կոշիկներ է հագնում, լողի է գնում, համ էլ ամեն օր միս են առնում:

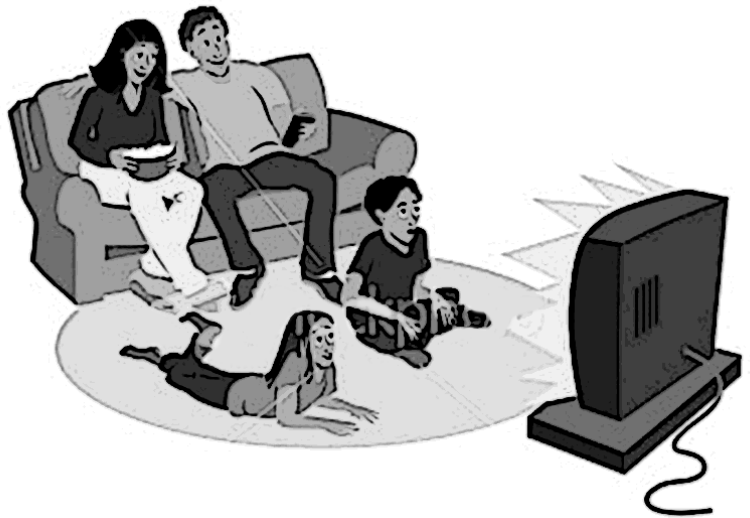
Յայկ- Յորս էլ են առաջարկել, բայց նա չի ուզում համաձայնվի. ասում է, որ իրեն չի դավաճանի: (Բոլորն ակամայից նայում են Յայկի հնամաշ կոշիկներին ու էժանագին շորերին)

(Փոքրիկ Վազգենը կամացուկ քաշում է Յայկի թևից ու ասում. «Յայկ, Յայկ, որ հայրիկդ դոքվազիկ-դոքվազիկ խաղա, դու էլ նոր կոշիկներ կունենա՞ս ...)

Տեսարան 2-րդ

Դ...յանն իր համեստ սենյակում նստած ինքնիրեն ցածր քրթմնջում է:

Դ...յան- 30 տարի է, ինչ աշխատում եմ թատրոնում: Երբ առաջին անգամ զգացի, որ ներկայացումից հետո հանդիսատեսին խոնարհվելիս ծափերն ուժգնացան, սիրեցի այդ ծափերը, սիրեցի իմ կոչումը, նվիրվեցի բեմին, որտեղից իմ խաղով մարդկանց

հոգիներն էի կրթում, նրանց հոգիներին թևեր էի տալիս, որ թռչեն... թռչեն... է՛հ... մեծ էր նվիրումս... իսկ այժմ... ինձ առաջարկում են սերիալում նկարահանվել, որտեղ պետք է մարմնավորեմ մի ժարգոնային արտահայտություններ օգտագործող հանցագործի...

(հայլուցինացիայի արդյունքում նրա աջ ու ձախ ուսերին հայտնվում են սևազգեստն ու սպիտակազգեստը)

Սևազգեստ- Յամաձայնվիր Դ...յան, ի վերջո այսօր հասարակության ծափերին արժանանում են նրանք, ովքեր հանդես են գալիս հենց այդ նույն հասարակությունը փչացնող մարդկանց կերպարներով: Յամաձայնվիր, և մի քանի ամիս անց նույնիսկ բակերում երեխաները բազմաթիվ անգամներ կկրկնեն քո ժարգոնային թևավոր արտահայտությունները: Յամաձայնվիր, քանի որ մարդկանց հոգեկան անկումն այսօր ստիպում է նրանց հիանալ սերիալային այն կերպարներով, որոնց «տնավարի խոսքը, առօրյայի հոգսերում խեղդված տեսքն ու հոգնածությունն այնքան հարազատ ու մոտ են նրանց կարգավիճակին: Եվ հեռուստացույցների դիմաց նստած՝ նրանք ոչ թե դիտում են հետաքրքիր սյուժեով մի սերիալ, այլ իրենց են գտնում այդ կերպարների բույլում: Եվ յուրաքանչյուրը կիսում է իր նմանակ կերպարի դժբախտությունն ու երջանկությունը... (ցինիկ ծիծաղով ավելացնում է) կամ Դժբախտ երջանկությունը...

(Սպիտակազգեստն ընդհատում է զայրացած)

Սպիտակազգեստ- Մի՛ համաձայնվիր, Դ...յան: Հասարակությունն այսօր բարոյական ու հոգեկան ճահճի մեջ է: Իսկ այդ ամենը մղում է նրանց այդ ճահճի խորքերը: Յիշի՛ր, հիշի՛ր, թե ինչպիսին էիր թատրոնում. նույնիսկ ամենավաղի ու բացասական կերպարներիցդ դասականի շունչ էր «հոսում: Քո խաղով ու նվիրումով կրթում էիր հանդիսատեսներիդ հոգիները, նրանց գիտակցության էիր հասցնում համամարդկային խնդիրներ ու խորը փիլիսոփայական հիմք ունեցող հարցադրումներով: Եվ այժմ պիտի թողնես այդ ազնիվ գործը ու... (նրան ընդհատում է Սևազգեստը, և երկուսով սկսում են բարձրաձայն իրենցը պնդել: Դ...յանը փակում է ականջները.... «լռե՛նք)

(Քիչ անց ներս է մտնում որդին՝ Յայկը)

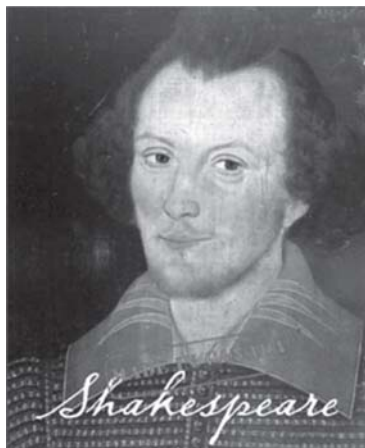
Յայկ- Յայրի՛կ, ինձ համար կոշիկներ կգնե՞ս...

ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Բիթլզ»-ի լիվերպուլի համալսարանում

Թեև աշխարհահռչակ «Բիթլզ» խմբի լուծարումից անցել է 40 տարի, սակայն բրիտանացի երաժշտասերները համարում են, որ բզեզների կյանքի ու գործունեության մասին քիչ բան է ասվել ու գրվել: Լիվերպուլի համալսարանը մագիստրոսի աստիճան կշնորհի այն ուսանողներին, որոնք ուսումնառության ընթացքում փայլուն գիտելիքներ ձեռք կբերեն հայտնի քառյակի գծով: Համալսարանի երաժշտագիտական բաժնի դասախոս Մայք Բրոկենի խոսքով՝ «Բիթլզի մասին գրվել է ավելի քան ութ հազար գիրք և ցարդ ոչ մի լուրջ հետազոտություն չի կատարվել: Այդ իսկ պատճառով որոշել ենք բացել «Բիթլզ» ժամանակակից երաժշտություն և հասարակություն բաժինը: Բրոկենը լիափոխ է, որ նոր բացվող բաժնի նկատմամբ հետաքրքրություն կցուցաբերեն ոչ միայն բրիտանացիները, այլև այլազգիներ:

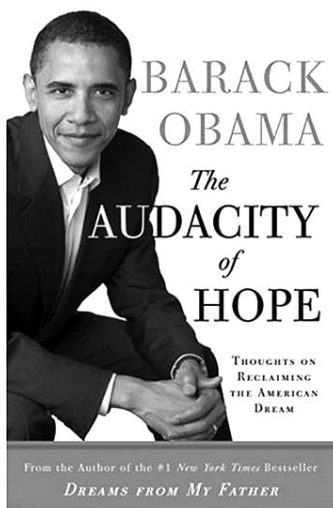

Գտնվել է Շեքսպիրի իրական դիմանկարը

Լոնդոնում առաջին անգամ ներկայացվել է ամենահայտնի անգլիացու՝ Վիլիամ Շեքսպիրի կենդանության օրոք արված միակ դիմանկարը: Մասնագետները համոզված են, որ կտավը ստեղծվել է 1610 թվականին, երբ դրամատուրգը 46 տարեկան էր: Նույնիսկ առաջին հայացքից ակնհայտ է, որ պատկերված տղամարդը խիստ տարբերվում է թատերագրի՝ մեզ ծանոթ ավանդական պատկերներից, որոնք ստեղծվել են նրա մահից հետո: Բացառիկ դիմանկարն ավելի քան երեք հարյուր տարի պատկանել է բրիտանական Քոբբ ընտանիքին, որոնք չեն էլ ենթադրել, թե ինչպիսի գանձ ունեն իրենց հավաքածուում:

ԱՄՆ-ի նախագահի գրական թեքումները

Բարաք Օբաման կարող է արժանանալ բրիտանական հեղինակավոր գրական մրցանակի: Միացյալ Նահանգների նախագահը ներկայացվել է «British Book Awards 2009» մրցանակաբաշխության՝ միանգամից երկու անվանակարգում՝ «Լավագույն հեղինակ» և «Տարվա ինքնակենսագրություն»: Օբաման գրել է «Հույսի հանդգնություն» քաղաքական աշխատությունը և «Հորս երազանքները ինքնակենսագրական հուշապատումը»: «Լավագույն հեղինակ» անվանակարգում Օբամայի գրական գիտավոր հակառակորդ է համարվում Ստեֆանի Մեյերը:

Հայերը՝ «Քրդստանի» խորհրդարանում

Հյուսիսային Իրաքի քրդական վարչակազմի խորհրդարանը որոշել է շրջանի հայ բնակչությանը հնարավորություն տալ մայիսի 19-ին կայանալիք ընտրությունների միջոցով մուտք գործել օրենսդիր մարմին: Ըստ տեղական աղբյուրների՝ քրդական վարչակազմի խորհրդարանը որոշել է 5-ական տեղեր հատկացնել քաղղեացիներին, թուրքմեններին և ասորիներին: Հայերին հատկացվելիք տեղերի մասին լուրեր չկան:

«Ի՞նչ օգուտ, եթե մարմինը նիհարի պահքով, իսկ հոգին գիրանա մեղքերով

«Մեկը կարող է կենդանու միս չուտել, բայց անընդհատ իր եղբոր միսը ծամել
Եզնիկ Կողբացի

«Մենք մեծ հույս ունենք, որ շատ երիտասարդներ կհետևեն մեր օրինակին և կսովորեն ճիշտ պաս պահել, այլապես մեր օրերում շատ աղջիկներ պասին որպես դիետայի նոր ձև են մոտենում,- մեզ հետ զրույցում ասաց 27-ամյա Աստղիկ Յունանյանը:

Աստղիկն իր ընկերների հետ «վայելում է Մեծ Պահքի շրջանը, քանի որ այս շրջանը ամեն մի հավատացյալի համար մեղքից ազատվելու հիմնալի առիթ է: Նրանք հինգ մտերիմ ընկերներ են՝ Աստղիկը, Վարդուհին, Արմենը, Հարությունը և Կարենը: Երիտասարդներն այնքան էլ չէին ցանկանում զրուցել պահքի մասին, քանի որ «Հիսուս պատվիրում է, որ պետք չէ աղաղակել այդ մասին: Յուրաքանչյուր պետք է ինքն իր հոգու հանգստության համար պաս պահի և ոչ թե ուրիշներին որևէ բան ապացուցելու համար:

Մեծ Պահքի 7 կիրակիների միջոցով Հայոց եկեղեցին ներկայացնում է սուրբգրային հիմք ունեցող պատվիրանագնացության ու անկման, աստվածորոնողության և աստվածային նախախնամության փրկագործության ողջ ընթացքը: Նրանք որոշել են Մեծ Պահքի յուրաքանչյուր կիրակին ուխտագնացության կատարել դեպի Հայաստանի տարբեր սրբատեղիներ: Բուն բարեկենդանի կիրակին նրանք անցկացրել են Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում, Իսկ Արտաքսման կիրակին՝ Խոր Վիրապում: Նրանք համոզված են, որ միայն «ճիշտ պահեցողությամբ և աղոթքներով ճշմարիտ քրիստոնյան կարող է չարի փորձություններին դիմանալ և հաղթանակած դուրս գալ:

«Ես, Արմենն ու Կարենը իրար վաղուց էինք ճանաչում: Մեզ երեքիս համախմբում է հավատքը առ Աստված և այն, որ իրար ճիշտ ենք հասկանում: Այսօր քիչ տղաներ կարող են հարգանքով մոտենալ այն փաստին, որ ես եկեղեցում կանգնում եմ ու բարձրաձայն հոգևոր շարականներ եմ երգում: Իսկ նրանք հասկանում են, քանի որ նրանք էլ են նույնը անում,- պատմում է Հարությունը:

Իսկ Աստղիկն ավելացնում է, որ «մի օր, երբ ես ու Վարդուհին Էջմիածնի Գայանե եկեղեցում մատած էինք, երեք երիտասարդ մտան եկեղեցի, կանգնեցին խորանի առաջ և սկսեցին երգել և բարձրաձայն աղոթել: Մեզ շատ հետաքրքրեց: Դուրս եկանք նրանց ետևից ու զարմանալիորեն զրույցի բռնվեցինք՝ իրար բոլորովին չճանաչելով... թե որտեղից այդքան թեմա գտանք զրուցելու, մենք էլ չիմացանք:

Այդ օրվանից անցել է երկու տարի: Այսօր այս երիտասարդները չեն պատկերացնում իրենց կյանքն առանց մեկը մյուսի:

«Ծիշտ է, նախևառաջ Մեծ պահքն ընկալվում է որպես կամավոր ինքնազրկում ու զսպվածություն սննդի նկատմամբ: Սակայն նա, ով որոշում է պաս պահել,

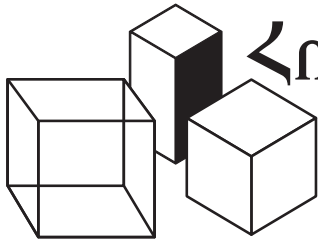
պետք է հիշի, որ պահքը չի սահմանափակվում միայն կենդանական սննդից հրաժարումով: Այն առաջին հերթին հոգեկան և բարոյական ախտերից ու մոլորություններից, մեղանչական մտքերից, խոսքերից ու գործերից մաքրվելն է, զղջմամբ և ապաշխարությամբ աստվածահաճո և առաքինի կյանքին դառնալը:

Այդ իսկ պատճառով երիտասարդները խորհուրդ են տալիս ֆիզիկապես և հոգեպես պաս պահել, որպեսզի արդյունքը նկատելի լինի:

Պահքն օգտակար է նաև բժշկական տեսակետից, հատկապես Մեծ պահքի շրջանը, քանի որ զարմանամուտն առանց ճարպային, կենդանական սննդի անցկացնելը դրական ազդեցություն է ունենում օրգանիզմի վրա:

Ծովինար Հայրապետյան
ԵՊՀ Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԹԵՍՏ

ՈՐՔԱՆՈՎ ԵՄ ՃԱՆԱԶՈՒՄ ԿԱՆԱՆՑ

1. Վիճակագրության համաձայն կանայք տղամարդկանցից ավելի երկար են ապրում: Քո կարծիքով դա հետևանք է.

- ա) Կանանց հոգեֆիզիոլոգիական կազմվածքի
- բ) Տղամարդիկ դժվարին իրավիճակներում ավելի մեծ ջանքեր են թափում
- գ) Ծանրագույն պրոբլեմներն ընկած են տղամարդկանց ուսերին

2. Կնոջն ի՞նչ մասնագիտություն է հարմար.

- ա) Ուսուցչուհի
- բ) Բժշկուհի
- գ) Ցանկացած՝ կախված նրա նախասիրություններից

3. Կանանց ու տղամարդկանց խմբերում մտավոր զարգացման աստիճանը որոշող հետազոտություններ էին անցկացվել: Ըստ քեզ, ինչպիսին էին արդյունքները.

- ա) Կանանց արդյունքներն ավելի բարձր
- բ) Խմբերում էական տարբերությունները չկային
- գ) Տղամարդիկ ավելի բարձր արդյունքներ ցույց տվեցին

4. Կանայք առաջնորդվում են.

- ա) Չգացմունքներով
- բ) Տրամաբանությամբ
- գ) Չգացմունքներով ու տրամաբանությամբ

5. Ո՞վ է կնոջ քո իդեալը.

- ա) Անջելինա Ջոլին
- բ) Մարի Կյուրին (Փիզիկոս)
- գ) Մարգրիտ Թետչերը

6. Ցանկացած կին հարմար իրադրության դեպքում հակված է սիրավեպ սկսել այլ տղամարդու հետ.

- ա) Այո
- բ) Դժվար է ասել
- գ) Ոչ

7. Ի՞նչ է պոլիանդրիան.

- ա) Հին իշխանուհու անուն
- բ) Մի կնոջ ամուսնություն շատ տղամարդկանց հետ
- գ) Կանացի վտանգավոր հիվանդություն

8. Հիստերիան հանդիպում է.

- ա) Կանանց ու տղամարդկանց մոտ
- բ) Միայն կանանց մոտ
- գ) Որոշ տղամարդկանց մոտ

9. Կանանց մոտ տրամադրությունը հաճախ փոխվում է.

- ա) Հորմոնալ կտրվածքի առանձնահատկության պատճառով
- բ) Ներքին կարգապահության բացակայության պատճառով
- գ) Սխալ դաստիարակության հետևանքով

Այժմ ամփոփենք արդյունքները

	ա)	բ)	գ)
1.	2	0	0
2.	0	0	2
3.	0	2	0
4.	0	0	2
5.	0	0	2
6.	0	2	0
7.	0	2	0
8.	2	0	0
9.	2	0	0

0-4 միավոր. Կանանց հոգեբանության մասին քո գիտելիքները դուրս չեն գալիս լայնորեն տարածված պատկերացումների շրջանակներից, որոնք որպես կանոն չեն համապատասխանում իրականության: Համապատասխան տեղեկությունների բացակայությունը հանգեցնում է սխալ գործողությունների, այստեղից էլ իսկական հաջողությունների բացակայությունն ու երջանկությունից բավական հեռու լինելը:

6-10 միավոր. Կասկած չկա, որ դու աղջկա հետ շփվելիս կարողանում ես կանխատեսել նրա գործողություններն ու վարքը համապատասխանեցնել դրան: Սակայն հոգու խորքում կանանց ցածրակարգ էակներ են համարում՝ լցված թերություններով, որոնցից զերծ են տղամարդիկ: Այնուամենայնիվ բացահայտ չես դրսևորում քո այդ համոզմունքը:

12-18 միավոր. Կանանց հոգու իմացությունը շատ զարգացած է քեզ մոտ: Դու վերաբերվում ես նրանց իբրև հավասարը հավասարի ու չես առաջնորդվում կանանց վերաբերյալ կարծրացած պատկերացումներով: Հուզական ես, հանդուրժող, սիրում ես, սիրում եմ քեզ: Եթե քո ընկերուհին մույնքան լավ է ճանաչում տղաներին, ձեր հարաբերությունները պետք է, որ շատ երջանիկ լինեն:

ՈՒՍԱՆՈՐԱԿԱՆ ՀՈՒՄՈՐ

-Սիրելիս, ես չեմ հասկանում, թե դու ինձնից էլ ի՞նչ ես ուզում: Ես ամեն առավոտ սուրճը բերում ու անկողնում քեզ եմ տալիս, քեզ մնում է միայն... աղալը:

Կինն ամուսնուն հարցնում է.

-Սիրելիս, այսօր թերթում կարդացել եմ, որ կանայք տասն անգամ ավելի շատ են խոսում, քան տղամարդիկ: Դա ինչի՞ց է: Մենք անընդհատ մույն բանը կրկնում ենք:

-Ի՞նչ ասեցիր: Չլսեցի: Նորից ասա:

Եթե չգիտեք, թե մարտի 8-ին ի՞նչ նվիրեք ձեր կնոջը, ապա զուցե վերջապես հավաքե՞ք տոնածառը:

Ուղեկցորդը տեղեկացնում է.

-Իսկ հիմա, եթե մեր սիրելի կանայք գոնե մեկ րոպե լռեն, մենք կլսենք Նիագարա ջրվեժի ձայնը:

Աղջիկն ասում է ընկերոջը.

-Արի՛ հանդիպենք ժամը 7-ին: Իսկ եթե մեզնից մեկնումեկն ուշանա...

Ընկերն ընդհատում է.

-Այդ դեպքում ես կսպասեմ:

Մի գեշ կին ինքն իրեն նայում է հայելու մեջ ու ասում.

-Մարդուս տեղն ա, իրեն էս էլ ա շատ:

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

«Ուսանողի Չայն»-ը անկախ ուսանողական պարբերաթերթ է: Այն արտահայտում է հայաստանյան բոլոր բուհերում ուսումնառող երիտասարդների կարծիքը՝ անկախ նրանց կուսակցական ու գաղափարական պատկանելությունից: Պարբերաթերթում հոդվածներ են գրում նաև շրջանավարտները՝ առանց տարիքային սահմանափակման: Թերթի խմբագրակազմը պատասխանատվություն չի կրում առանձին հոդվածների բովանդակության համար, եթե, իհարկե, այն չի հակասում խմբագրակազմի որդեգրած բարոյական ուղղվածությանն ու չափանիշերին, ՀՀ Սահմանադրությանն ու օրենսդրական ակտերին: Մեր հոդվածագրերը զերծ են մնում անձնական վիրավորանքներով համեմված հրապարակումներից: Մեր թերթը ամբիոն է՝ ուսնահարված իրավունքներով ուսանողներին: Մենք

պաշտպանում ենք ուսանողի արդար իրավունքը, փաստեր չենք աղավաղում, չենք կեղծում, մենք ուսանողի խոսափողն ենք: Մեզ հետ կարող եք համագործակցել և նամակցել՝ գրելով հետևյալ էլեկտրոնային հասցեին՝

usanoghidzayn@rambler.ru

կամ զանգահարել հետևյալ հեռախոսահամարով՝

(010) 521202

կամ պարզապես այցելել մեր գրասենյակ

(հասցե՝ Հանրապետության 30, «Սիմոն Վրացյան կենտրոն»):

Խմբագրակազմ

Խմբագիր՝ Ա.Գասպարյան

Խմբագրական խորհրդի անդամներ՝ Ն.Ծատուրյան, Մ.Կիրակոսյան, Ա.Հարությունյան, Մ.Կարաթորոսյան, Ա.Լալայան, Ս.Պարսյան

Սրբագրիչ՝ Ա.Հարությունյան

Ձևավորող՝ Հ.Ղազարյան